

Zakaj so poročila pomembna in za koga jih pripravljamo

Poročila o stanju in posegih na kulturni dediščini so ena od oblik zbiranja in urejanja varstvene dokumentacije. Kot večkrat radi poudarjamo, prav dokumentacija poleg vrednotenja dediščine sestavlja jedro varstva kulturne dediščine kot javne službe. Dokumentiranje, to je načrtno in stalno zbiranje podatkov o dediščini, njenem stanju, vrednotah, spremembah in vzrokih zanje (v okolju in v dediščini sami), je proces, ki spremlja vse naše delo. Dediščina, s katero se sodelavci Zavoda za varstvo kulturne dediščine ukvarjamo, je umeščena v prostor – v mesta, vasi in druga naselja, v krajino in celo v »tla pod našimi nogami«, zato je naše delo predvsem terensko. Dediščino kot predmet našega zanimanja moramo čim bolj opisati, in to ne le z besedami, temveč tudi z uporabo ustreznih naprav, kor so fotoaparati, videokamere, geodetski pripomočki ter danes vse več GPS-naprave in skenerji vseh vrst. Poročila postajajo vse obsežnejša in k temu je treba dodati tudi dokumente, ki so potrebni za izvedbo kakršnih koli posegov. Vso to dokumentacijo moramo zbirati, jo urejevati in hraniti tako, da sta izpolnjeni dve osnovni zahtevi:

- omogočati mora identifikacijo oziroma razumevanje pomena dediščine, njenih vrednot v širšem kontekstu in spremljanje sprememb v zvezi z dediščino,
- spodbujati mora zanimanje javnosti za dediščino in omogočati njeno vključevanje v varstvo.

Poročila kot posebna številka Varstva spomenikov služijo spremljanju sprememb v zvezi z dediščino in predstavitvi naše dejavnosti predvsem lastnikom in ljubiteljem dediščine ter zaradi strokovnega interesa, ki smo mu zavezani, tudi strokovni javnosti. Ni odveč spomniti na to, da so poročila že od prvih številčk Varstva spomenikov, to je od leta 1946, bistveni sestavni del naše osrednje strokovne revije. Toda njihova vrsta sega še globlje v preteklost – začne se pri Mitteilungen der Zentralkommission (Poročilih Centralne komisije), katerih prva številka (še pod imenom Jahrbuch der k. k. Zentralkommission) je izšla leta 1856. Kot vemo, je bilo v Mitteilungen objavljenih veliko poročil tudi o gradivu s Kranjskega, Štajerskega in iz drugih delov današnje Slovenije, ki so jih prispevali častni konservatorji, kot so bili Dežman, Flis in Rutar. To vrsto je po letu 1921 nadaljeval Zbornik za umetnostno zgodovino, kjer so Stele in drugi prav tako objavljali poročila o novih spoznanjih oziroma o prizadevanjih za ohranitev naših spomenikov.

Zato nam je v ponos, da so pred vami nova poročila, tokrat za leto 2008. Upam in verjamem, da jih bo še mnogo.

Dr. Jelka Pirkovič,
generalna direktorica ZVKDS